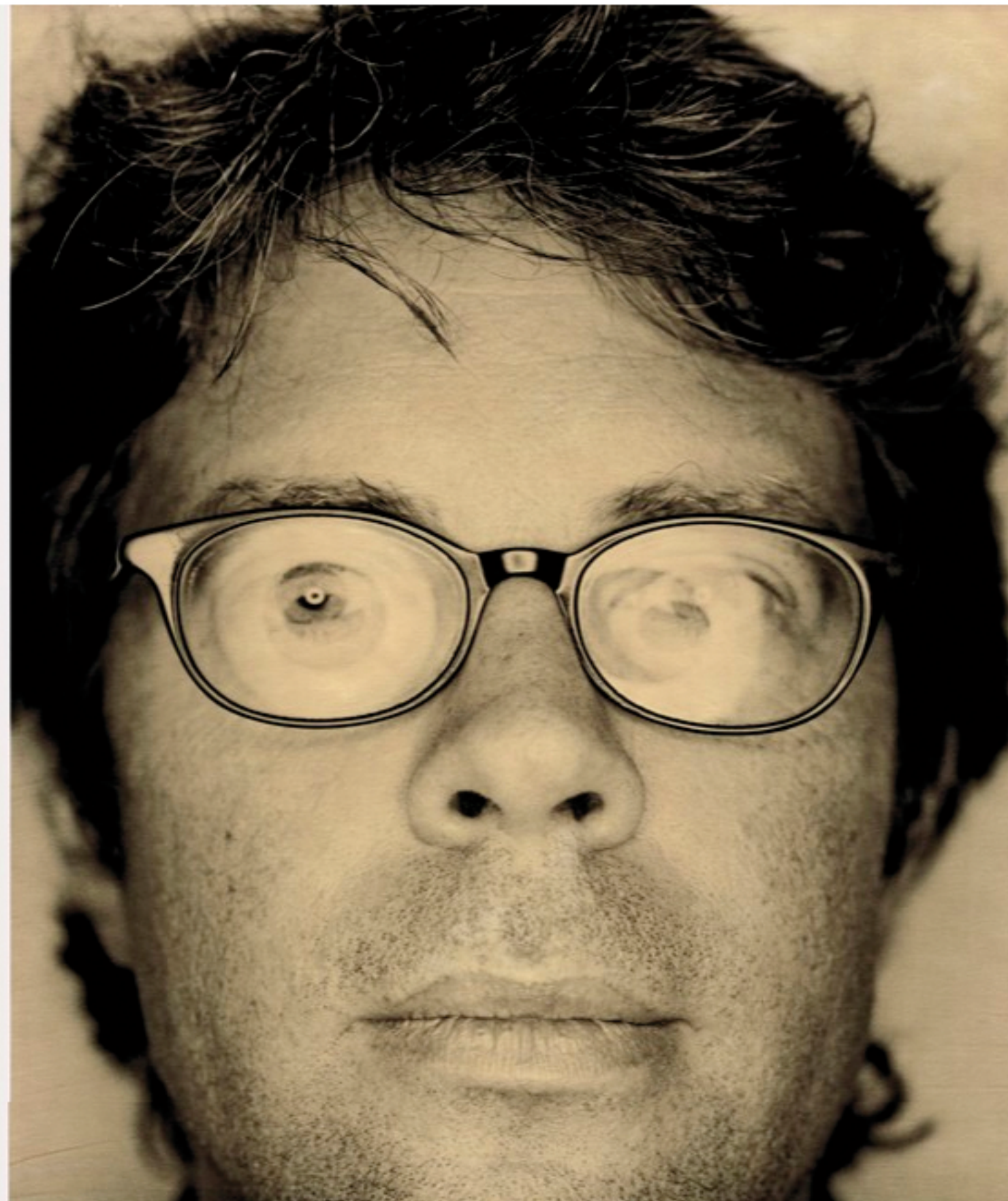

ANMELDELSE / ROMAN 00:00 - 11. september 2015

Franzen i sol, Dickens i tåke

Jonathan Franzens medrivende bok røper en lengsel tilbake til en tid da mer var skjult.

Nettskjening: Jonathan Franzen har sydd sammen en fengende fortelling, men internettkritikken hans overbeviser ikke helt. Foto: Werner Pawlok

Tåken, dette mest dickenske av alle værphenomener, flyter mot slutten av Jonathan Franzens nye roman *Purity* ned fra høydene i San Francisco «like the liquid it almost was», vektløs og blek og usigelig vakker i sin forbigående tristhet, en slags lindrende «slow song in minor» etter mye «rock-and-roll sun».

Det er et nydelig lite avsnitt, i seg selv et prov på Franzens lyriske begavelse – en kjølig, velbalansert lyrisisme som aldri, eller nesten aldri, blir affektert. Skildringen har nok sitt utspring i det faktum at Franzen, i likhet med meg, bor i solrike California, hvor tørken har vært så langvarig at den begynner å minne om permanent klimaforandring. Men for dem som har lest om tåken som fyller London og omegn i åpningen av Charles Dickens' *Bleak House*, eller som innhyller unge Pip ute på myrene i Kent i *Great Expectations* – og sistnevnte roman bør være opplagt referansepunkt for vår lesning av *Purity*, som også har en hovedperson med navn Pip – antar avsnittet en relevant tilleggsbetydning.

Hos Dickens er tåken opplagt et bilde på hemmelighetskremmeri, på – ja, det ligger i ordet – tåkelegging, men også på å sveve rundt i uvisse som en følge av bedrag, eventuelt selvbedrag. I *Great Expectations* er tåken et bilde på Pips forvirring og vanskeligheter med å finne fotfeste i en tilværelse som trekker ham mellom begjær på den ene siden og skyldfølelse på den andre: «Conscience is a dreadful thing when it accuses man or boy; but when, in the case of a boy, the secret burden co-operates with another secret burden down the leg of his trousers, it is (as I can testify) a great punishment.»

